

Тематична рубрика: **СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ
ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ**

УДК 339.9

Мухамедова Д.Р.

студентка Інституту міжнародних відносин
Національного авіаційного університету

Антоненко К.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри МEB і бізнесу
Інституту міжнародних відносин
Національного авіаційного університету

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ БІЗНЕСУ ЗАВДЯКИ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВУ УКРАЇНИ ТА
НІМЕЧЧИНИ**

**DEVELOPMENT PROSPECTS OF BUSINESS AREAS THROUGH TRADE
AND ECONOMY COOPERATION UKRAINE AND GERMANY**

В статті розглянуто аспекти торговельно-економічного співробітництва між Україною та Німеччиною. Проаналізовано показники експорту та імпорту товарів та послуг двох країн та їх динаміку впродовж останніх років. Висвітлені відносини у сфері бізнесу, проблеми розвитку та перспективи їх вирішення. Досліджено процеси реструктуризації німецьких підприємств на території України.

Ключові слова: експорт, імпорт, двостороння торгівля, бізнес, товарообіг, реструктуризація.

В статье рассмотрены аспекты торгово-экономического сотрудничества между Украиной и Германией. Проанализированы показатели экспорта и импорта товаров и услуг двух стран и их динамику в течение последних лет. Освещены отношения в сфере бизнеса, проблемы развития и перспективы их решения. Исследованы процессы реструктуризации немецких предприятий на территории Украины.

Ключевые слова: экспорт, импорт, двусторонняя торговля, бизнес, товарооборот, реструктуризация.

The article considers aspects of trade and economic cooperation between Ukraine and Germany. The indicators of export and import of goods and services of the two countries and their dynamics in recent years are analyzed. Relations in business sphere, problems of development and prospects of their decision are highlighted. The processes of restructuring of German enterprises on the territory of Ukraine are investigated.

Key words: export, import, bilateral trade, business, turnover, restructuring.

Постановка проблеми. Німеччина є вигідним стратегічним партнером для України в економічних відносинах. Таким чином, Німеччина може закріпити свої позиції як надійним партнер у сфері бізнесу, забезпечивши приріст ринкової економіки країни в цілому. Позитивні показники експорту та імпорту за останні роки створюють належне підґрунтя для існування партнерських зв'язків та їх подальшого розвитку. Виявлення проблем, які заважають перспективному функціонуванню цієї сфери, допоможе якнайшвидше привести українську економіку до нових стандартів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням економічного розвитку між Україною та Німеччиною займалися такі вчені, як В. Химинець, П. Білян, А. Мартинов, у свою чергу С. Буравченкова, Г. Харлан висвітлили зовнішньоторговельні зв'язки та становище у сфері бізнес-середовища. В.

Гульченко та Ю. Рібаков у своїх працях досліджували економічний аспект зовнішньої політики Німеччини.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз сучасного зовнішнього співробітництва у торговельній сфері України та Німеччини як ефективного механізму налагодження зв'язків у сфері бізнесу та поліпшення стану ринкового середовища. Необхідно дослідити проблеми, які заважають налагодженню та якісному розвитку бізнесу між двома країнами та знайти шляхи для їх запобігання та усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна відновлює свої позиції як важливий економічний партнер Німеччини [2]. Упродовж 2016 року німецькі компанії та підприємства експортували товарів та послуг до України на 550 мільйонів євро, або на 18% більше, ніж роком раніше. Експерти відмічають, що після двох років рецесії Україна знову заявляє про себе як про ринок, що зростає, тож збільшується й зацікавленість німецького бізнесу (табл. 1).

Таблиця 1

Показники двосторонньої торгівлі товарами та послугами,

(млн. дол. США)

Показники	2015 рік	2016 рік
Товарообіг	6294,6	6554,7
Експорт	1779,9	1903,5
Імпорт	4514,7	4651,2
Сальдо	-2734,9	-2747,7

Протягом 2016 року товарообіг між Україною та Німеччиною зріс на 4,1%, склавши більше 6,5 млрд. дол. США, при цьому експорт товарів зріс на 6,9% до рівня 1,9 млрд. дол. США, імпорт, відповідно, на 3% до 4,6 млрд. дол. США. Сальдо двосторонньої торгівлі товарами зберігає від'ємне значення і склало майже 2,8 млрд. дол. США.

У 2016 році економіка Німеччини зросла на 1,9 відсотка, але нерівномірно: серед федеральних земель з найбільш високим приростом виділяються Берлін і Саксонія. При цьому німецька столиця помітно знижує ВВП Німеччини, тоді як в інших країнах мегаполіси його нарощують. Берлін зараз переживає болісний структурний перехід до міста туризму і сфери послуг. Україна ввійшла до десятки головних торговельних партнерів Німеччини у Центральній та Східній Європі, займаючи друге місце після Росії в торгівлі ФРН із країнами СНД та Балтії. Німеччина посідає друге місце після США серед іноземних інвесторів України.

Найбільший приріст серед експортованих в 2016 році товарів показало машинобудування – 63 відсотки. Позитивні показники мала і хімічна промисловість – 27 відсотків (табл. 2).

Таблиця 2

Статті німецького експорту в 2016 році, %

Товари, що експортуються	Питома вага, %
машинобудування	30,5
агропромислові вироби	16,4
текстильна продукція	14,1
мінеральна сировина	7,6
деревина і вироби	6,1
хімічна промисловість	4,2
меблі	2,7
полімерні матеріали	1,0
прилади та апарати оптичні	0,9
маса з деревини, папір	0,8
взуття та головні убори	0,1

Натомість в структурі імпорту тенденції почали змінюватися, бізнес переорієнтовується. Якщо у 2014 році на першому місці була металургія, то в

2016 році – це імпорт автозапчастин. В порівнянні з попередніми роками, коли імпорт сталі складав 29 відсотків, в 2016 році її імпортують тільки на рівні 8,5 відсотка. Причиною є те, що енергоносії дорожчають, а в Україні виробники важкої металургії не поспішають переобладнувати своє виробництво на енергоефективне. Саме через це іноземні інвестори переорієнтовують свій інтерес на легку промисловість, харчову та сільське господарство – тобто у ті галузі, де не потрібні великі енергетичні витрати (табл. 3).

Таблиця 3

Статті німецького імпорту в 2016 році, %

Товари, що імпортуються	Питома вага, %
товари машинобудування	24,4
хімічна промисловість	18,2
транспортні засоби	12,6
полімерні матеріали	8,0
продукція АПК	7,7

Імпорт з України до Німеччини демонструє динаміку зростання. Експортно-імпортні операції між Німеччиною та Україною у 2017 році продовжили взятий раніше курс на зростання. Товарообіг між Німеччиною та Україною значно пожвавився. Серед статей німецького експорту до України максимальну частку мало промислове устаткування.

Німеччина також зберігає сильні позиції в експорті до України продукції хімічної та фармацевтичної промисловості. Рекордне зростання українського імпорту до Німеччини показали тютюнові вироби. Україна також значно збільшила показники постачань сільськогосподарської продукції до ФРН. Український імпорт до Німеччини зростає, хоч не так очевидно, але однак із хорошим плюсом у 3,4%. Причому тут на першому місці – виробництво

автозапчастин в Україні для німецької автомобільної індустрії. Йдеться передусім про виробництво запчастин для електронної техніки і кабельних мереж.

Розширення і експорту, й імпорту спонукало зростання німецько-українського товарообігу. Зростання спирається, насамперед, на підвищення рівня німецького експорту в Україну після понад 30 місяців падіння або стагнації, коли в країні не було попиту на ці товари [5]. Для Німеччини це є дуже чітким сигналом: зростає платоспроможність, компанії-інвестори бачать подальші перспективи для співробітництва. Закуповується все потрібне для модернізації української економіки – машини, технічні промислові установки. Експерти вважають, що Україна має всі можливості для ще вищих показників на європейському, зокрема, на німецькому ринку. Адже з недавнього часу йде мова про деяку реструктуризацію української економіки. Якщо раніше передусім важка індустрія була мотором української економіки, то нині її вплив постійно зменшується. На її місце дедалі частіше заступає легка індустрія – текстильна, електронна промисловість, виробництво автозапчастин, а також меблів, продуктів харчування і кормів. Важка індустрія, звичайно, й надалі відіграє формуючу роль в Україні, але вже не найважливішу.

В Україні є 4,5 тисячі підприємств з німецьким капіталом, з яких реально діючих – понад 2 тисячі. Також на теперішній час в Україні реалізується проектів німецької технічної допомоги на суму 600 млн. євро. Німецька сторона також висловила готовність поділитися досвідом та надати практичну допомогу у вдосконаленні системи професійно-технічної освіти в Україні. Таким чином, підготувавши підґрунтя для розвитку сфери бізнесу, представники німецьких фірм в Україні також говорять про позитивний розвиток її економіки. Хоча ринковий об'єм ще й далекий від доходів минулих років, але вже в аграрному та сервісному секторах, у ресурсній індустрії спостерігається позитивний розвиток. За останні два роки відчувається поліпшення ділових відносин у сфері україно-німецького бізнес-середовища завдяки скасуванню численних регуляторних обмежень, йде певна переорієнтація, яка має позитивний

характер завдяки Угоді про асоціацію з ЄС, відкриваються нові експортні шляхи, змінюється ситуація щодо імпорту. Проте залишаються певні розбіжності в стандартах, прийнятих в ЄС, та в тих, яких дотримується Україна [6]. Німецький бізнес бачить позитив у розвитку української економіки та готовий нарощувати обсяги торгівлі та інвестицій. Попит на розміщення виробничих потужностей в Україні починає поступово набирати обертів.

Висновки з проведеного дослідження. Головною проблемою для розвитку бізнесу в Україні наразі залишається корупція [3]. Доводити свою правоту підприємцям нерідко доводиться у судах. Проте, навіть очевидні справи неможливо вирішити через великий відсоток корупційної діяльності в державних закладах, не виключаючи суди України. Боротьба з корупцією і бюрократією – жорстка, і відбувається не завжди послідовно, існує потужне протистояння. Часто реформи реалізуються лише після тиску міжнародних організацій, котрі спрямовують на них кошти. Але шлях до успіху нині лежить не тільки в економічній площині: українські компанії мають ще навчитися вести бізнес у ЄС, створити нові мережі контактів і збуту продукції.

Німецький державний банк надав допомогу Україні у розмірі 300 млн. євро для розвитку малого та середнього бізнесу, щоб підтримати реальний сектор економіки та залучити кошти на модернізацію технічних стандартів [4]. Німецькі партнери здійснюють низку проектів у зонах, забруднених в результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Важливим і корисним для України є співробітництво з установами та організаціями ФРН з питань мінімізації наслідків аварії на ЧАЕС і в галузі ядерної та радіаційної безпеки. Німеччина ініціювала заснування Міжнародного центру з питань подолання наслідків аварії на Чорнобильській АЕС [1]. Реалізуються спільні програми визначення радіаційного навантаження на населення та на навколишнє середовище. В Україні дедалі зростає кількість підприємств, котрі займаються модернізацією і дедалі більше закупають машин і техніки у ФРН. Німеччина дуже хоче бачити стабільну, демократичну і економічно процвітаючу Україну.

Федеральний уряд сприяє переходу України до ринкової економіки та спрямовує всі зусилля для просування до європейських структур.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Культурно–гуманітарне співробітництво між Україною та Німеччиною [Електронний ресурс] // Посольство України у Федеративній Республіці Німеччина. – Режим доступу: <http://germany.mfa.gov.ua/ua/ukraine-de/culture>. – 01.12.2016.
2. Двосторонні відносини України та Німеччини [Електронний ресурс] // Federal foreign office. – Режим доступу:http://www.auswaertigesamt.de/EN/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/01-Nodes/Ukraine_node.html- 02.02.2017.
3. Політичні відносини між Україною та Німеччиною [Електронний ресурс] // Посольство України у Федеративній Республіці Німеччина. – Режим доступу: <http://germany.mfa.gov.ua/ua/ukraine-de/diplomacy>. – 23.04.2017
4. Україна підписала з німецьким банком програму кредитування малого бізнесу [Електронний ресурс] //Європейська правда. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/04/4/7064054/>. – 04.04.2017
5. Німецький бізнес задоволений зростанням торгівлі з Україною [Електронний ресурс] // Made for minds. – Режим доступу: <http://p.dw.com/p/2YWqb/>.- 02.03.2017
6. Україна не Німеччина – 5 секретів, які не хочуть знати українці. [Електронний ресурс] // Ділова столиця. – Режим доступу: <http://www.dsnews.ua/economics/pochemu-ukraina-ne-germaniya-10012017220000>